СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК. UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 115. Джерзей Ситі, Н. Дж., четвер, 17 травня, 1934. VOL. XLII. No. 115. Jersey City, N. J., Thursday, May 17, 1934. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ОБМЕЖУЄ ВИДАТКИ НА ДОПОМОГУ НА 3 МІЛЯРДИ 166 МІЛІОНІВ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт домагається від конґресу ухвалення видати тепер 1 мілярд 166 міліонів на дальше ведення допомоги підчас фіскального року, що починається 1 липня 1934.

З цього фонду суму 940 міліонів долярів мається визначити на ріжні цілі, звязані з загальною допомогою та з публичними роботами, а решту мається лишити президентови до розпорядимости.

Президент остерігає конґрес, що скарб не може тепер видати на цілі допомоги більшої суми, як ту, котрої він домагається.

КОНҐРЕС ЗА КАМПАНІЮ ПРОТИ ЗЛОЧИННИХ БАНД.

ВАШИНГТОН. — Сенат ухвалив аж шість проєктів законів, що мають на ціли скріплення урядової кампанії проти бандитських шайок.

Ухвали перейшли без довшої дискусії, як видно, під враженням викрадання осіб, якому стільки розголосу дали справи Джуни Роблєс та Вілієма Ґетела.

Ці нові закони дають федеральному урядови право слідити й карати злочини схоплювання осіб, вимушування викупів при помочі почти, телеґрафу, телефону або й устно, злочини, в яких погиб федеральний урядник, в яких крадеться товари, котрі перевозиться з одного стейту до іншого, грабунки федеральних банків, допомогу втечі вязнів з федеральних вязниць, і том подібні.

ВИМІРИЛИ СКОРО СПРАВЕДЛИВІСТЬ ШАЙЦІ ВИКРАДАЧІВ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — Прокураторія поставила перед стейтовий суд трох людей, обвинувачених за викрадення нафтяря Ґетела. Обвинувачені, котрі називаються Кериґен, Виліємс і Керк, призналися перед суддею до вини, стараючися в цей спосіб уратуватись від ставання перед присяжними, котрі мали би право засудити їх на смерть, тоді, як самий суддя на це не має права.

Керк признався, що він був провідником шайки. Він один готов гув ризикувати суд перед присяжними. Всі обвинувачені запевняли суддю, що вони більше помічників не мали, а спеціяльно, що жінки, котрі поліція арештувала як співвинних, до злочину зовсім непричетні.

Суддя після таких зізнань приступив до виміру кари й засудив кождого з обвинувачених на досмертну вязницю. Обвинувачені радо кару приняли.

Визволений нафтяр Ґетел оповідає про своє викрадення , що його заставили лежати ввесь час на ліжку. Він признав, що він самий під диктат бандитів писав до родини листи в справі свого викупу.

СПРАВА ВИКРАДЕННЯ ДИТИНИ РОБЛЄСІВ ЩЕ НЕ ВИЯСНЕНА.

ТАКСОН (Аризона). — Лікарі оглянули 6-літню Джун Роблєс, котру добуто з рук викрадачів 19 днів по викраденню, та переконалася, що ця пригода сильно її потрясла душевно й ослабила її фізично; одначе вони вірять що дитина при добрім догляді вернеться до здоровля. Родина Роблєсів з радости з повернення дитини влаштувала цілонічну забаву.

Тимчасом поліція стежить за кождим слідом виновників викрадення дівчини. Ріжні познаки ведуть поліцію в ріжні стейти. Поліція обіцює скорий арешт виновників.

ВЕЛИКИЙ ПАРОПЛАВ РОЗБИВ МАЯКОВИЙ КОРАБЕЛЬ.

НЮ ЙОРК. — Величезний пасажирський корабель „Олимпик", що належить до „Ґвайт Стар", вдарив серед густої мраки на маяковий корабель „Нентокет", що стояв на котвиці коло мілини Нентокет на схід від Лонґ Айленду.

„Олимпик" зараз задержався та спустив дві ратункові лодки. За якийсь час з моря добуто 7 осіб. З них 3 померли скоро з ран. Крім цього з залоги „Нентокета" згинули без сліду 4 моряки. В цей спосіб випадок коштував життя 7 людей. Повідомлена про випадок прибережна сторожа вислала на слідство кораблик „Арґо". По зложенню зізнань капітаном і моряками, „Олимпик" поїхав далі в дорогу до Ню Йорку.

СТРАЙК УЧЕНИКІВ НА ОБОРОНУ СУПЕРІНТЕНДЕНТА.

МЕНЕСФІЛД (Огайо). — Ученики школи „Медисон Тавншип Гай Скул" вийшли на страйк для протесту проти усунення зі становища шкільного суперінтендента Л. Лірея Блека. Ученики покинули кляси та парадували під шкільним будинком. Ученики, котрі при кінці року мають дістати дипльоми, збираються відмовити приняти ці дипльоми з рук нового суперінтендента.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВП. УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ 345 і 385 ВІДДІЛІВ У. Н. С. В MINNEAPOLIS, MINN.

Отсим повідомляється, що

ЮВИЛЕЙНІ ЗБОРИ

345 і 385 ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

відбудуться

У ВІВТОРОК, ДНЯ 22-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

в годині 7:30 ввечір

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

501 — 4th STREET NORTH EAST, MINNEAPOLIS, MINN.

На тих зборах виголосить реферат про У. Н. Союз гол. рек. секретар Д. Галичин, який з приводу ювилейних свят в Шікаґо, Ст. Луіс і Іст Ст. Луіс буде саме знаходитись в тих околицях. Всі члени обох відділів повинні прибути на ті ювилейні збори обовязково.

—o—

Таксамо повідомляється

ВП. УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ 103 ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗА В MILWAUKEE, WIS., що

ЮВИЛЕЙНІ ЗБОРИ

тогож відділу У. Н. Союза відбудуться

В СЕРЕДУ, ДНЯ 23-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

в годині 7:30 ввечір

В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ,

1231 SCOTT STREET, MILWAUKEE, WIS.

На ті збори також прибуде гол. рек. секретар Д. Галичин та виголосить реферат про У. Н. Союз. 115-16

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

І „РІҐАШЕ РУНДШАВ" ПОІНФОРМОВАНА!

Празький кореспондент ґазети „Ріґаше Рундшав" з 17. 4. 1934 пише, що до вибуху чесько-польського непорозуміння причинився в першу чергу німецько-польський договір, який примусив усі народи близького сходу піддати ревізії основи їхньої політики, які всюди спирались на аксіомі польсько-німецької дідичної ворожнечі. Той пакт повернув усі прямування білоруського й українського народу. на шлях мирного розвою. В такому дусі видержана стаття до самого кінця.

Виходилоб з того, що арґумент московський та польський, що нібито Українці є німецькою видумкою, є правдивий, бо як нема Німеччини, то нема ані білоруського ані українського революційного руху та змагання до незалежности. Забув автор, що кождий себе свідомий нарід не буде влаштовувати своїх життєвих комбінацій на якомусь там непорозумінню, дідичному чи недідичному, а лише на вимогах власного життя. А всякі інші непорозуміння лише використовується для тієї мети. Чомуж Українці не мали використати німецько-польське напруження для себе? Колиж його нема тепер (у що сумніваємось), то українська справа й без того останеться такою, як вона була, і піде шляхами, якими їй догідно, а не такими, які їй хтонебудь припише.

ЦИҐАНСЬКИЙ ТЕАТР.

Як відомо, в Кошицях існує школа для циґанських дітей, яка тішиться великим успіхом, що й заперечує водночас здогади, що Циґани не можуть вчитися послідовно. Управитель школи є якийсь проф. Пеґеліш, що зорґанізував аматорський театр, який дав уже кілька вистав, написаних спеціяльно для Циґанів. Циґанські діти виявляють великі акторські здібности і мабуть не один режісер шукатиме поміж ними нової зірки, яка має колись засіяти на фільмовому небосклоні. В циґанській школі вчать теж музики, яка стоїть на досить високому рівні. Діти, що навчилися в школі читати і писати, вчать тепер дома своїх батьків.

САМОГУБСТВО КРІЗЬ ТЕЛЕФОН.

В містечку Мільгавзен (Альзація) трапився трагічний випадок самогубства польського робітника М. Стребоцького, який вирішив у драматичний спосіб застрілитися не тільки на очах, але й „на вухах" своєї любки. По телефонній розмові з любкою Стребоцький витягнув револьвер і стрілив собі в серце. Телефонну слухавку поставив самовбивник у такому положенні, що нещасна любка вчула смертний вистріл.

ВДУШИВ ДЛЯ ГРАБЕЖІ.

Перед окружним судом у Бережанах відбулася розправа проти Г. Савки, обвинуваченого в тому, що вдушив Валентого Длуґоша, якого зчерги ограбив. Савка станув перший раз перед наглим судом, але наслідком суперечности лікарів про почитальність обвинуваченого справу передано звичайному судови. У висліді розправи Савку засуджено на 15 літ вязниці.

БІЛЯНС ВАНДАЛІЗМУ ЕСПАНСЬКИХ БЕЗБОЖНИКІВ.

Берлінська „Германія" подає слідуючі цікаві підсумки наслідків еспанської революції: Спалено або динамітом замінено в руїни монастирів і костелів в 1931 р. — 55, в 1932 р. — 51, а в 1933 р. — 50. В тому числі є теж відома катедра Сан Хозе в Севіллі, правдива перлина мистецтва. Крім цього знищено більше як 10 тисяч ріжних цінних рукописів, кілька тисяч ріжних дорогоцінних образів та сотки статуй.

ЯК ДБАЮТЬ НІМЦІ ЗА СЕЛЯН.

(УП) Недавно мав німецький міністер Дāре відчит про селянство перед дипльоматичним корпусом у Берліні і заграничними журналістами. Він заявив, що недавно німецький селянин був предметом визиску для всіх. Зокрема марксисти завзялись були знищити селянство, бо знали, що воно одиноке зможе їм ставити належний опір, а крім того, що одиноке селянство є тим елементом, що зможе вдержати при житті цілу націю навіть проти волі марксизму. На думку марксистів, селянство було реакційним, бо не йшло за кличами марксистського лібералізму. Одначе німецьке робітництво, зорґанізоване в націонал-соціялістичній партії, вратувало селян перед загладою. Новий німецький уряд завів абсолютну охорону селянства і заборонив усім його використовувати. Новий уряд дав селянству почесне місце на лоні нації, як одинокому носієви тієї нації. Все є проминаюче, лише селянин з його привязаністю до землі є вічний.

В АНҐЛІЇ ФАШИЗМ ТАКИ МОЖЛИВИЙ.

(УП) Анґлійський фашистівський рух, якому пророкували дуже коротке життя, скоро розростається. Недавно відбулося в Лондоні зібрання анґлійських фашистів, на якому були 10 тисяч уніформованих фашистів. На цьому зібранню виголосив провідник фашистів, Мослей, програмову промову, в якій звернувся досить гостро проти того, що в Анґлії розпаношилися Жиди більше, ніж у Палестині. Та це для нас не цікаве, бо протижидівський рух нині все більше актуалізується. Для нас цікаве те, що всі проповідування наших і чужих марксистів та лібералів, що ось нібито в Анґлії, клясичній країні демократії та лібералізму, фашизм неможливий, не сповнились. Вони уповали на те, що Анґлійці занадто ліберальні, щоб серед них був можливий фашизм, але не подумали при цьому, що щоб тому зарадити, треба булоб з Анґлії викинути жидівське пацування. Показалося, що інстинкт самозбереження анґлійської нації перед розкладом лібералізму взяв верх над марксистсько-жидівськими пророкуваннями.

НЕЗАВИДНЕ ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ЧЕХІВ.

(УП) Теперішнє положення чеської републики під політичним оглядом незавидне. З одного боку зненавиджені Німці, з другого Мадяри, а там до них долучилися ще й „славянські брати" Поляки. Не знати, куди кинутися за ратунком, бо Франція задалеко, а вороги насідають на границях. Бенеш заявляє, що він не мав би вже нічого й проти Аншлюсу Австрії з Німеччиною, а Крамарж жалується в своїй ґазеті на непопулярність проповідуваного ним славянського братерства, недвозначно вказуючи пальцем у бік Поляків. Та не лише славянські „брати" загрожують републиці зза границі. Вони підтримують словацький самостійницький рух, фаворизують словацького провідника Глинку, а на Підкарпатській Україні підкупством ведуть протиукраїнську роботу. Що з того вийде?

ВАТИКАН--ВАРШАВА--ТЕРНОПІЛЬ

Є КОНКОРДАТ, АЛЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ ЛИШ НА ПАПЕРІ.

ЛЬВІВ. — Появилася в „Ділі" стаття адвоката д-ра Стефана Барана, в якій подає багато фактів, у котрих він виступав як правний заступник, а в котрих виступали українські греко-кат. священики, як обвинувачені й карані польською владою за те, що відбували з вірними процесії до панщизняних хрестів, відправляли там молебні й дякували в молитвах, що минулося панщизняне лихо їх прадідів.

Найбільше тих кар посипалося в тернопільській окрузі. Там покарано багатьох священиків і за церковну процесію з хоругвами зі співом церковних пісень, влаштовану з нагоди свята „Українська Молодь Христови".

Адв. Баран доказує законами, що все те сталося безправно, і питається:

„Чи про ті факти знає Ватикан, чи пак його варшавська нунціятура, чи знає про них польський центральний уряд? Варшава далеко, Ватикан ще дальше, а Тернопіль на місці".

УКРАЇНСЬКА РАДІОПРОГРАМА НА ДАЛЕКІМ СХОДІ.

ХАРБІН (Манчуко). — В неділю, 25 березня, харбінська радіостація передала перший раз спеціяльно українську програму. Ця стація дуже сильна і її слухають на цілому Далекому Сході. Програма була присвячена головно памяти Шевченка. Виголошено реферати про „Культ Шевченка", про „Заповіт Шевченка" та відспівано низку хорових і сольових пісень до слів Шевченка. На закінчення виголошено реферат на тему Українці в Азії" та відспівано національний гимн „Ще не вмерла". Цей концерт мав великий успіх у Манчуку та на цілому Далекому Сході. Кожду точку програми і її зміст пояснювано японською мовою. Решту інформацій про поодинокі точки програми подавав керманич радіопрограми, п. Горбатенко.

ОРҐАНІЗАЦІЯ МОЛОДІ „ЗЕЛЕНИЙ КЛИН".

ХАРБІН. — Тут повстала орґанізація під назвою „Зелений Клин". Метою тієї орґанізації є зорґанізувати українську молодь Зеленого Клину, щоби вона не йшла до чужих орґанізацій, де нічого не навчиться, а може затратити своє національне обличе. Українська молодь, для якої Зелений Клин став другою батьківщиною, прямує до того, щоби вибороти для себе самостійну державу, „Зелену Україну", і допомопти всьому українському народови.

ВЕЛИКДЕНЬ У ХАРБІНІ.

ХАРБІН. — Харбінські Українці відсвяткували Великдень дуже торжественно в українській Свято-Покровській церкві, в якій на перший день свят відправлено Службу Божу українською мовою.

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ В ПРАЗІ.

ПРАГА (Чехословаччина). — В неділю, 22 квітня, відбулося в церкві св. Климентія торжественне богослуження, по якім відбулась інсталяція і посвячення нової греко-католицької парохії в Празі.

НОВА КНИЖКА ПРО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЦЯ.

ЛЬВІВ. — Зпід пера мистця Павла Ковжуна вийшла українською і французькою мовою книжка про нашого визначного мистця Грищенка, родом з Великої України, що тепер мандрує по Еспанії й Портуґалії. Це маляр світової слави.

ПАМЯТАЙМО ПРО НАШИХ МИСТЦІВ.

ЛЬВІВ. — Видвигнено клич: Памятаймо про наших мистців! Замісць безвартісних олійодруків купуймо лиш оріґінальні образи наших мистців, памятаючи, що вони є найкращими і направду цінними дарунками чи це з нагоди уродин, чи імянин чи т. п. нагод.

БЕНЕШ ОБІЦЮЄ АВТОНОМІЮ.

УЖГОРОД (Підкарпаття). — Чеський міністер заграничних справ, Бенеш, відвідуючи Підкарпаття, заявив, що в наступнім році буде проголошений закон про введення автаномії для Підкарпаття. Сказав теж, що Чехословакія не хоче накидати „Підкарпатській Руси" ніякої національної ні культурної орієнтації.

СУД ДЛЯ УКРАЇНЦІВ БЕЗ УКРАЇНЦІВ.

УЖГОРОД. — Вищий суд у Кошицях має відділ для Підкарпаття, але нема в нім ні одного Українця з того краю.

КИЇВ НАПРАВЛЯЮТЬ.

МОСКВА.—„Правда" подає з Києва, що Київ підготовляють до ролі столиці України. Призначено 50 міліонів рублів на нові мешкальні будинки. Вже розпочато будову домів для робітників народнього комісаріяту освіти. Поправляють навіть хідники. І завели автобуси. Хочуть братися навіть до поправи київського двірця. Таке подає московський кореспондент.

ДОЛЕТІЛИ ДО ІРЛЯНДІЇ.

ДОБЛИН. — Джордж Понд і Чезаре Сабелі, що пустилися літаком в дорогу до Риму, долетіли до Ірляндії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГРОЗА ВІЙНИ Й ФАБРИКАЦІЯ АМУНІЦІЇ

Увага публичної опінії не тільки Америки, але й цілого світа, звернена тепер між іншим на справу виробу амуніції. Звернули на неї перше увагу невдалі переговори між державами за обмеження зброєнь. Далі ревеляції про фабрикантів амуніції в ріжних державах, головно у Франції й Анґлії. Появились недавно ріжні статті про міжнародні коншахти фабрикантів амуніції, часто навіть у місячниках, які можуть своєю ціною знаходити попит тільки серед богатих. Зявилися далі навіть спеціяльні книжки про цю справу, а декотрі з них добули собі широчезну популярність. Далі про фабрикантів зачали говорити з проповідальниць. Накінець сенат американського конґресу ухвалив розвести над фабрикацією амуніції широке слідство.

Зацікавлення фабрикацією амуніції приїхало верхом на воєнних алярмах. Люди й установи, зацікавлені запобіженням новій війні, яка легко може стати новою світовою війною, шукаючи жерел воєнної пропаґанди, в першу чергу відкрили, що найбільше воєнної пропаґанди випускають пропаґандивні бюра ріжних підприємств, занятих виробом воєнної амуніції. Найбільшими такими фабрикантами амуніції є: Викерс в Анґлії, Крезот у Франції, Круп у Німеччині й Скода в Чехословаччині. Кожде з цих підприємств веде передовсім у своїм власнім краю завзяту пропаґанду за державне роззброєння, послугуючися, річ ясна, яскравим патріотизмом.

В тій пропаґанді найкращим арґументом є звичайно вказування на потребу роззброєння через показування на зброєння ворожого сусіда. Ворожого сусіда знову беруться нацькувати на зброєння не хто інший, як цей самий патріотичний фабрикант амуніції. Коли ворожий сусід не постарався про краще узброєння від своїх фабрикантів амуніції, то можна йому продати амуніцію, вироблену за границею, й опісля, показуючи на неї співгорожанам, закликати їх до узброєння своєї держави. Такі річи роблять загально всі великі приватні фабриканти амуніції. Такі річи вони робили перед світовою війною. Такі річи вони робили навіть підчас війни. Такі річи вони роблять і тепер.

Своєю пропаґандою, нібито патріотичною, а на ділі суто інтриґантською, вони немало причинилися до зросту того напруження, котре в своїм висліді довело до вибуху світової війни. Тому люди й орґанізації, зацікавлені в запобіженню новій війні, стараються розкрити інтриґи фабрикантів амуніції в краях і поза краями. Чи ці розкриття запобіжать війні, зовсім можна сумніватися, але як слідства поведуть солідно, то війну може трохи відложиться.

О. Сновида.

КЛОПОТИ ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЇ

—o—

Політики, засліплені величезними просторами російської імперії, охотно піддаються большевицькій рекламі. Мовляв, хоч і не зовсім добре в країні Совітів (хто тепер може говорити, що там добре?), то позиція Росії в світі безперечно скріплюється.

Наївне твердження. Положення Совітів серед інших держав світа йде від кепського до гіршого. А особливо в останніх часах.

Скільки то трубіла совітофільська преса про зближення Росії до Злучених Держав, про союз проти Японії, про американські позички Совітам і т. п. І ось, перші кроки минули, і щож показується? Під оглядом політичним показується, що Японія готова порозумітися з Америкою, і Америка з Японією. Але зовсім не за ціну встримання аґресивної політики Японії проти Росії. Так як досі, та політика ще дальше звернена своїм вістрям проти Большевії. Щож помогло їй „зближення" до Америки?

Дальшою несподіванкою для Совітів був біль про неуділення позичок ні кредитів державам, винним Америці. Тихо й спокійно, але як грім з ясного неба впав цей біль на розгорячених совітських аґентів в Америці і на совітських друзів і аґентів в Европі. Здавалося, все було таке добре, все так чудово йшло в бік „затіснення" дружніх відносин з Вашинґтоном, все ворожило найкращі перспективи, себто спровадження задурно американських добрих товарів до Росії і кепських большевицьких векслів до Америки, аж ось... Все чорти взяли. Спершу плати старі довги, а потім подивимося... Правда, совітська преса робить добру міну при кепській грі, бундючиться і „грозить", що всі замовлення, призначені для Америки, передасть Анґлії і т. п. Але не так то легко це зробити, а тут час іде і всі совітські нові „пляни" індустріяльні, обчислені на американську позичку й американські кредити, дістали в лоб.

По тих двох ударах прийшов третій. І власне ота незмінна політика Японії за опанування Китаю. Страшак американський не поміг, просто тому, що Америці й не снилося вибирати каштани з вогню для „матушки Росії". І Японія йде далі: вже порозумівається з Чан-Кай-Шеком щодо Манчука, вже ковтає одну провінцію китайську за другою і, як здається, ми стоїмо на передодні величезної ваги історичного факту: китайсько-японського союза під проводом країни сходячого сонця. Іншими словами, на азійських границях Росії повстане кольосальний бльок з пятьсот і більше міліонів людей, добре зорґанізований, який чекатиме лише гасла, щоби виперти Росію з Сибіру.

Не дурно, пишуть ґазети, сон не сходить на повіки червоного диктатора в Кремлю, придушеного примарою „жовтої небезпеки"; не дурно оплутує він усіх і вся пактами і порозуміннями, які одначе ані в Азії йому проти Японії не поможуть, ані не охоронять його західніх границь підчас дійсної небезпеки, ані не вратують від гніву підбитих народів, передусім України, вразі війни.

Четвертий удар — це події у Франції. Оповідають, що підчас останніх заворушень у Франції Комінтерн дав приказ французьким комуністам стриматися від ґвалтовної акції проти поваленого тепер уряду Даляде. Чи це правда, чи ні, але факт є, що грядучі події, які наступають у Франції, перемога правиці й упадок масонерії і комунізму готові викликати фермент, подібний до того, що є в Італії і в гітлерівській Німеччині. А це не тільки зробить остаточною ілюзією світову комуністичну револющію, але напевно відібється на закордонній політиці Франції, досі прихильній Москві.

А на кінці маленька пресова нотатка, що в літі цього року відвідає німецькі порти в европі японська ескадра.

Мала нотатка, але вона вже наробила багато злої крови в большевицькій пресі. Ця візита вказувалаб, що, не зважаючи на пакт неаґресії, французько-російський, російсько-польський, російсько-румунський, вимушений паціфизм Совітів, сили, як Німеччина, Японія і за ними Анґлія, які не дають себе дурити облудній заграничній політиці СССР, які знають, що той пацифізм, що тепер робить Сталін і Літвінов, є тільки „передишка", подиктована слабістю і неприготованістю СССР. І ті сили не думають дати Москві „шансів" скористати з тої передишки, щоби потім напасти на Европу знов.

Московська політика переходить тяжкі часи. Треба, щоби ми з того скористали.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(за квітень 1934)

I. ПРИХІД:

З перенесення з попереднього місяця	$ 92.50
Прихід у квітні	2,124.51
Разом	$2,217.01

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до краю:**		
1) Визвольна акція	$800.00	
2) Рідна Школа	300.00	
3) Лемківщина	150.00	
4) Інваліди	100.00	
5) Політичні вязні	100.00	
6) Тов. „Просвіта"	100.00	
7) Музей Визвольної Боротьби	100.00	
8) Народний Дім в Конськім	100.00	
9) Селянська Бурса в Товмачі	50.00	
10) Нац. Музей у Львові	50.00	
11) Письменникам.	50.00	
12) Родинам пок. Біласа і Данилишина	30.00	
13) Гуцульщині	25.00	
14) Комітетови допомоги в Румунії	25.00	
15) Кошти телеґрами, висилки і листів	14.25	$1,994.25
б) Удержання канцелярії		25.00
в) Друки		3.25
Разом		$2,022.50

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід у квітні 1934 р.	$2,217.01
Розхід	2,022.50
Остається в касі Обєднання з кінцем квітня 1934 р.	$ 194.51

Обєднання Укр. Орґанізацій в Америці.

Лев Ясінчук.

УКРАЇНСЬКА ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ

Визвольні змагання народу розвиваються в трох ступнях: 1 — це національно-культурне, 2— політичне, 3 — господарське відродження. В першому ступні — це боротьба за національне обличе, **за окремішність,** себто за свобідний розвиток мови, літератури, мистецтва; його познакою є національна ноша, пісня, культ народніх звичаїв. На другому ступні — нарід видвигає вже політичні гасла, які завершує гаслом **державности.** Це гасло стає головною метою державного народу з найвищим ступнем: **соборности.** Одночасно нарід змагає до опанування господарського життя. Це робиться на те, щоб нарід міг свобідніше жити. Державний нарід старається поширювати свої господарські рямці, щоб через витворення залежности здержувати розгін другого народу до самостійного життя і щоби поширювати дійсно (чи хочби тільки на око) свій національний стан посідання.

Український нарід проявляє вже всі ступні розвитку. Навіть на Підкарпатті пробивається вже промінчик не то національної окремішности, але й державности. В Галичині, на Великій Україні й частинно на Буковині український нарід виявив уже навіть твердим ділом свої політичні бажання. Носієм тих визвольницьких змагань народу, його провідною верствою, його пробоєвиком за національне й соціяльне виховання — це інтеліґенція народу. У Польщі нараховують загалом 580,000 умових працівників. Самий державний буджет на 1933 рік виносить на платні 320,000 державних урядовців 1,230,000,000 злотих. Тому, що українські землі становлять одну третину Польщі (124,974 кв. кільом., (за обчисленнями проф. Мирона Кордуби), то можна рахувати, що найменше одна третина урядової верстви працює на наших землях. На неї видає держава біля 700,000,000 злотих, а з того напевно яких 400,000,000 зл. платить український нарід. Тимчасом українські урядники старі вимирають, а нових не беруть. Напевно 50% інтеліґентів це безробітні.

Безробіття української інтеліґенції наступило безпосередньо по закінченні польсько-української війни, коли то вшехпольські уряди почали здійснювати проєкти „на знищенне Русі" й коли уряд почав масово усувати інтеліґентних Українців зі служби. Так отже це ясне, що причина безробіття українських інтеліґентів — це не господарські умовини, як це є всюди у світі, але в більшій мірі **політичні.**

Нема змислу голосити, що інтеліґенції маємо подостатком, що нам потрібно робітників для продукції матеріяльних дібр. Це крик без ніяких підстав. Ми завжди мали мало інтеліґенції. Її ніде не забагато. Поляки мають багато інтеліґенції, в тім також десятки тисяч безробітних (120,000). А всеж таки їх суспільники кажуть, що інтеліґенції в них не забагато, тільки вона нерозумно розміщена, бо все пнеться до великого міста, де вигідніше життя, але де умовини тяжчі, бо конкуренція більша. Тепер в Українців щораз менше студіюючої укріанської молоді. Її відсоток (у Польщі) що року паде. В 1925/6 р. було в середніх школах української молоді 4.3%, 1927/8 — 4.1%, 1929/30 — 3.8%. На 21..5% загального числа українського населення — це зникаюча цифра.

До високих шкіл було записаних в 1931/2 р. 1,200 студентів, а 1932/3 р. 800. Причинилась до того й підвишка оплат в університетах Польщі.

Якби український нарід не подбав, щоби свою інтеліґентну верству заняти, то міг би її втратити так, як колись тратив за часів переходу шляхти в польський, чи пізніше через перехід козацької старшини в московський табор. Утрата провідної верстви народу перемінила українське життя колись, перемінилаб його й тепер.

Велика Україна вже до війни мала замало інтеліґенції. Як там ті справи тепер стоять, можна зміркувати. Тому інтеліґенція західніх земель має перед собою дуже важну ролю, може історичну. Що ця інтеліґенція не виповнила тих завдань, які на неї вложив був 15 літ тому історичний момент, виною в цьому довголітнє животіння цілого народу; цьому винна обставина, що нарід довгі десятки, сотки літ не виявляв ніколи своєї збірної волі, що жив мирним життям, в якому, як на спокійному плесі води, може створитися тільки жабуриння. Зовсім інші завдання сьогодні, по уливі часу, коли українське життя по визвольних змаганнях зрушилося й живо ферментує.

СКРОМНИЙ БРАЗИЛІЄЦЬ.

„Не приймаю ваших подяк, Українці" — так пише в одній з чергових своїх статей журналіст Павло Такла. „Не приймаю до глибини душі проймаючих телеґрам страждаючих і великодушних синів України", бо, як каже „я сповнив свій обовязок".

Колись, як виходить із слів шановного автора, був він великим приятелем покривджених і гноблених Поляків, терпів і болів з ними над недолею їх батьківщини. Тепер, як Польща переняла на себе ролю гнобительки, душа його збунтувалась.

„Я — пише далі п. Такла — за всяку ціну старався представити масам Бразилії образ розпняття і загибелі цілого народу.

„Коли хотів ділати, рука диплмоматії здержала мене і знищила останню нашу трибуну, вам, Українці, і мені, мені, безіменному борцеви свободи і бунту. Я став терпіти з вами, заніміли хлібороби.

„Я став вашим і ваших мучеників братом. А братови не складається подяки".

Статтю ту, з якої наводимо деякі мсіця, помістив п. Такла в „Корреіо до Парана" після перших телеґрам, що одержав від Українців з подякою за попередню його статтю „UKRAINA MARTYR, UKRAINA SUBLIME".

Він не бажає подяки від нас. Як ідеаліст, боронить високі людські ідеали, а тому його великодушне становище оправдане. Але і наше становище супроти його безінтересовної оборони людських прав українського народу не менше оправдане, а тому ввесь загал нашої іміґрації повинен задокументувати шляхотному і щирому серці нашого друга свою глибоку подяку. — („Український Хлібороб").

Гнат Крашанко.

ДВІ НЕВДЯЧНОСТИ.

(Історичне оповідання).

—— 16)

— Вибачайте! Чи я знаю, що ви маєте якийсь маєток? Як нині-завтра буде яка оказія до Львова, прийду до вас. Тепер мушу побалакати з вашим молодим товаришем.

Бутура відійшов, Словак випустив на подвіря Нестора.

— Я хотів довідатися від тебе щось докладніше про того Розворського і про його родину, — розпочав Вірменин. У мене ще лежать його гроші. Я гадав, що від нього прийде повновласть, щоби тебе викупити на його кошт і решту грошей відіслати йому тобою. Я був би давно прийшов до тебе побалакати з тобою про той викуп. Унеможливляє се та посвідка, яку я тобі дав і яку ти передав Розворському. Ся посвідка дає мені право ужити гроші тільки на окуп за Розворського. Як ні, то я обовязний вернути гроші Розворському, або його родині. З тих грошей не маю права взяти ні гроша на окуп за тебе.

— Я й не жадаю того. Надіюся, що Розворський таки напише до вас, щоби ви мене викупили. Може про се викупно тому не приходить ніяка вість, бо все ще переговорюють виміну?

— Не думаю. Про виміну вже ніхто не балакає. Я також втратив надію, щоби Розворський поміг тобі. У мене його гроші, на які він чейже не махнув рукою. Він обовязаний заопікуватися тобою. Колиж до сеї пори не дав знаку життя, то він або знов попав у неволю, або погиб, або занедужав і вмер. Я мушу звернутися до його родини з запитом, що з тими грішми зробити. Я й так тут вже не довго буду попасати, бо за місяць переношуся до Молдави.

Нестор розказав Вірменинови все, що знав про родину Розворського, і Вірменин відійшов.

Коли Нестор на подвірю балакав з Вірменином, Словак сидів разом з Бутурою, бо Бутура розказував ріжні веселі анекдоти, головно сороміцькі. В таких сороміцьких оповіданнях і піснях Словак дуже любувався. Бачучи, що Словак такий розвеселений, раптом спитав його:

— Ви маєте брата в Молдаві?

— Не маю жадного брата.

— Як то ні? Я знаю його. Словак зветья так як і ви, тільки не Йосиф Куля, а Вацлав Куля. Також подібний до вас.

— Кажу вам, що брата не маю.

— Ну, ну. Я знаю, себто вгадую, чому ви його відрікаєтеся. Боїтеся за свій хліб, бо він там змайстрував щось таке, що як би вість про се надлетіла сюди, то вона і вам пошкодила би.

— Ви справді знали якого Словака Кулю? Я брата взагалі не маю і не мав. Маю лиш дві сестри. І мій дядько, брат мого батька, не має синів, лиш дівчата. Що він змайстрував сей ваш Куля?

— Змайстрував ось таке, що і ви змайстрували би, як би забули за вашого Алаха. Він таксамо потурнак, як і ви. Був. Тепер вже не є. Він таксамо як і ви, був наставником невільників одного Турка. Був. Тепер вже не є. У його пана були чотири такі невільники, котрим жаль було давати великий окуп. Одні шкодували, другі таки не мали стільки, скільки жадав їх Турок. Той Вацлав Куля зробив з ними так: Від двох взяв по двіста дукатів, два дали йому по пятьдесять, і вони втекли разом з ним. Пятьсот дукатів мали для нього більшу вартість, як плата за песю і небезпечну службу.

— Служба справді небезпечна, — перебив Словак. — Мого попередника невільники вбили... То ви кажете, що той якийсь другий Куля дістав чотириста дукатів і втік разом з невільниками?

— Так зробив.

— То якийсь не з нашого роду Куля, бо дуже дурний. Я був би зробив інакше. Я був би взяв пятьсот дукатів і зрадив їх.

— Колиж бо ті невільники не дурні були. Вони подбали, що той ваш брат, може й справді не брат, дістав грамоту від снятинського купця, що як ті невільники знайдуться на польськім боці, то він Вацлавови Кулі виплатить чотириста дукатів.

Йосиф Куля зрозумів Бутуру. Вгадав, що то оферта. Бутура неначе говорив до нього:

„Випусти мене, або втечи зі мною, то від мене дістанеш двіста дукатів. Може ще хто пристане до нас, то й від нього заробиш!

Між невільниками був один такий, від котрого мож би дістати більше як двіста дукатів. То був Німець, син великого купця з Нірнберґу. За нього Турок жадав десять тисяч дукатів. Батько Вальтера вже давав пять тисяч, та Турок стояв твердо при своїх десяти. Посередничив той Вірменин, у котрого були гроші Розворського. Від того Вальтера Словак міг би дістати і чотириста, до пятьсот дукатів. На Нестора ще не міг числити, бо не бачив, щоби ним хтось опікувався.

Хоч би й скортіло заробити, то Словак був би не важився про таке балакати з котрим невільником. Він знав людей. Знав, що жаден з них не вдержав би язика за зубами. Як би виявилося, що він загадав свого пана зрадити в користь якого невільника, то повис би на шибениці. Тайну в таких інтересах уміли вдержати тільки люди, для яких такі тайни були хлібом. Ними були вірменські купці, що заробляли посередництвом у викупі і викраданню невільників.

Словак був цікавий, чи Вірменин прийде до нього з таким предложенням. Та Вірменин не приходив. Прийшов аж по трох тижнях, та не до Кулі, ані до Бутури. Прийшов до Нестора. Коли Куля звів їх до купи, Вірменин промовив:

— Прийшов лист від Розворського. Він в Здиркові: Пише до мене, щоби я тебе викупив і решту грошей передав тобі.'

(Далі буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПЕРЕБІЛЬШУЮТЬ У САКРАМЕНТАХ.

Німецький кореспондент „Ню Йорк Таймсу" доносить зі Сарбрікена, в Сар, що наближаючеся голосування про державну приналежність ставить населення в тяжке положення.

„Націс" роблять у території всякі заходи, щоб наклонити населення голосувати за приналежність до Німеччини. Свою пропаганду в цьому напрямі ведуть вони між іншим по лінії сугестії, що, мовляв, населення вже давно рішилося завернутись за Німеччину.

Тимчасом, за донесенням цього кореспондента, якраз нахальність пропаганди робить багатьох Німців зі Сар осторожними: з одного боку, вони хочуть належати до Німеччини, з другого боку, бояться нетолерантної політики „націс". Неодин Німець буде неньо поставлений перед трагічне рішення; неодин буде також само хотіти першого, як боятися другого.

ЧИ НАРІД МАЄ ВИДАВАТИ СВЯТИХ, ЧИ ВДОВОЛЕНИХ ЛЮДЕЙ?

Недавні збори організації Клюбу Молодих Католицьких Жінок у готелі Волдорф-Асторія мали, видно, між іншим на цілі зробити членів організації свідомими цікавих суспільних питань.

Одна з бесідниць говорила приміром про нуждарські дільниці у великих містах. Бесідниця заявила, що, на її думку, життя в такій дільниці неконечне мусить руйнувати людей. Часто трапляється якраз навпаки. „Але я не знаю, чи ми маємо виховувати святих у цей спосіб", говорила вона. „Край має обовязок супроти своїх людей". Значить, нарід обовязаний дати своїм людям відповідне мешкання.

У двацятому віку бесідниця не вагається заявити навіть перед такими зборами, що важніше виховати щасливих людей, ніж святих. Кількадесять літ тому люди ще може боролись би між цими течіями. Кілька століть тому ніхто без вагання заявились за виховання святих.

НАВІТЬ В АРМІЇ БУВАЄ ПОХВАЛЬНИЙ НЕПОСЛУХ.

Спеціяльним рішенням конгресу постановлено зняти ганьбу з імени майора американської армії, Вилбера Роджерса, яка на нього впала за вмисний непослух для приказу законної вищої влади в часі війни.

Подія розкриває нам певно немалу душевну боротьбу. Було це підчас американської кампанії в Франції в 1918. році. Роджерс мав тоді 7 літ служби та мав ступінь капітана. Як заступник командантa одного полку артилерії, він дістав одного дня приказ обстрілювати певну частину терену. Роджерс зрозумів, що колиб виконувати приказ, то американська артилерія засипалаб огнем терен, на котрому згромаджено коло 10,000 американських піхотинців. Роджерс старався про зміну приказу, а коли її не міг добитися, самий на власну руку приказав артилерії приказу не виконувати.

За цей непослух його поставлено в клясу Б, себто зачислено між вояків, які не мають права бути офіцирами. По виході з армії Роджерс 14 літ процесувався за свою реґабілітацію. Щойно цього року конгрес признав, що „військовий рекорд майора Роджерса є повний славної служби, сповненої з повним патріотизмом для краю".

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ВИЛКС БЕРІ, ПА.

Дня 29. квітня зійшлися на наради представники відділів 29, 48, 99, 223 і 319 з Вилкс Бері, Плейнс, Геновер і Нентікок в справі відсвяткування 40-літнього ювилею У. Н. Союза. Збори переводив п. Григорій Герман, а секретарював п. Іван Добуш. По зреферуванню справи предсідником і по основній дискусії, в якій забирали голос всі присутні, збори постановили, що Ювилейне Свято мусить відбутися, а підготовка до нього має зачатися негайно.

В тій цілі вибрано тимчасовий комітет, якому поручено замовити парк до влаштування цього свята. Збори рішили запросити до участи в святі всі відділи У. Н. Союза в повіті Лузерн, які ще не вибрали членів комітету, а це відділи Геновер, Нентікок і Едвардсвіл. Також піднесено і це, що Свято Союза принесе користь лиш тоді, коли кождий відділ викажеться числом новоприступивших членів. Нехай це свято послужить відділам до попису своїми здобутками в членстві.

Наступні збори представників відбудуться в неділю, 20. травня, в годині 7. вечером, в галі укр. гр. кат. церкви на Н. Рівер Ст. На порядку дня буде вибрання постійного комітету для переведення програми свята. Тимчасом комітет зробив своє завдання, замовивши парк „Санс Сусі" на день 12. серпня. Тепер залежить від відділів, щоби своїми старанням звеличили ювилей нашої організації. В головній мірі представники відділів мусять випрацювати спосіб на приєднання нових членів, бо на тім полягає властивий успіх святкування 40-літнього ювилею У. Н. Союза.

Іван Добуш, секретар зборів.

ЛИШЕ НЕ ТРАТИТИ ГОЛОВИ.

Славний паризький актор Діжесн грав раз ролю Наполеона І. В одній з яв видно було цісаря насамперед у Москві на вулиці, як падав сніг. У наступній яві сидів Наполеон при столі в своїй робітні. Та сніг усе ще падав, бо апарат, який робив сніг на сцені, попсувався. Видці дивились на це початки здивовано, почали весело на Наполеона, що сидів при столі та писав, коли тимчасом його плечі й голова вкривалися клаптями снігу.

Страшина-ордонанс, що тепер зявився на сцені, та побачив Наполеона сильно „засніженого", збентежився дуже. Одначе Дікесна це не збило з пантелику. Глянув на стелю, засміявся та сказав: „Дивуєтеся, щож? Так, мій любий, це звичка, яку я приніс собі з Росії, що мені мусить падати сніг і в кімнаті".

Видці вибухнули грімким сміхом і все пішло далі як слід.

— Завіщо так тяжко беш того пса?

— А бо він проклятий подер у зубах мою леґітимацію товариства охорони звірят!

LEHIGH VALLEY SERVICE

$2.50 ЗВОРОТНИЙ ТІКЕТ

ПРОГУЛЬКА ДО WEATHERLY

HAZLETON

Audenried, McAdoo, MAHANOY CITY, Shenandoah, Centralia and MT. CARMEL

В СУБОТУ, 19. ТРАВНЯ

СТАРИЙ ЧАС.

Звичайні потяги відїжджають з Пенсилвенійської стації, 33-а улиця і 7-а евеня в годині 3.45 і 6.35 пополудні.

Поворот в неділю ввечір.

ПОДІБНА ПРОГУЛЬКА 9. ЧЕРВНЯ.

Тікети до набуття в Consolidated Ticket Offices або в Hudson Terminal. По дальші інформації телефонуйте: LOngacre 5-4021 або COrtlandt 7-2328.

LEHIGH VALLEY RAILROAD

The Route of The Black Diamond

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З ІСТОРІЇ ОДНОГО ЛЕМКІВСЬКОГО СЕЛА.

В останніх часах слідний у нас великий рух, звернений у сторону Лемківщини. І то не тільки серед Лемківщини. Бо польська влада пробує ріжних штучок, щоби відтяти українських лемківську землю від решти української землі й зілляти її з польською. Москвофіли йдуть. Полякам на руку, бо думають, що коли при польській допомозі відірвуть Лемківщину від українських впливів, та могтимуть там далі вести свою кириличну роботу. Та я певний того, що всі ті заходи підуть намарне. Лемківщина разом з іншими українськими землями по шляху боротьби з усіми нашими ворогами за право бути господарем на своїй власній землі. Як оживає лемківське село, видно найкраще зі села Бонарівки, про яке хочу згадати, а яке лежить між Коросном і Ряшевом і тепер прилучене до ряшівського повіту.

Перед 40 роками село не мало більше як 140 господарств. За Україну ніхто там тоді й не чував. Не було в селі ні школи, ні читальні, а зате були три жидівські коршми. В тім часі настав священиком о. Евген Пелех. Він то зачав учити молодь не тільки катехизму, але скликував її до свого помешкання і вчив, головно в зимі. А як прийшла весна, то знову вчив чого іншого: як щіпити деревця та багато ріжних господарських річей. За короткий час багато з нас вже знали читати і писати. Я сам тоді навчився тої штуки. Як о. Пелех виїздив з Бонарівки на ліпшу парохію, то ціле село за ним плакало. На його місце прийшов о. Іван Мудрий. Та й той пішов слідами свого попередника. Під проводом священика і війта, Тимка Г., громада закупила одну жидівську коршму, що стояла біля церкви, і на тім місці, де була коршма, станула незабаром школа. Засновано теж і читальню „Просвіти". Люди зачали тоді посилати своїх дітей до вищих шкіл, до гімназії до Перемишля чи Сянока. Таким робом село Бонарівка видало кількох українських інтелігентів. Місцевий дяк Петро Ґлідох дав вищу освіту своїм чотиром синам. Найстарший Андрій зістав професором, Юрій священиком, Микола зістав за Австрії начальником залізничої стації, Василь здав докторат права і став адвокатом. Той останній осів у Перемишлі, а потім перенісся до Самбора. В часі світової війни був в Українських Січових Стрільцях. Брав участь в українсько-польській війні. Як Поляки перемогли, хотів перейти на Угорщину враз зі своїм тестем, проф. Сілецьким. Та польська патруля їх придержала в одним селі коло Сянока і там їх розстріляла. З Бонарівки вийшов священиком Василь Опарівський, котрий був військовим капеляном і погиб підчас війни від гарматньої кулі під Підгайцями. Микола Шуплат зістав інжиниром, а його брат Василь професором. Знову Михайло Ґолей вивчився на професора. Є ще більше таких, що покінчили вищі школи, повернулися домів і осіли на своїй господарці. Все це освічені, свідомі й характерні Українці. Тому не диво, що нині село Бонарівка є зразком для всіх околичних сіл. Жидикоршмарі мусіли забратися з села, бо не мали що робити. Перед кількома роками засновано там кооперативу, яку провадив 5 років Бронислав Ковальський, з роду Поляк, а одружений з Українкою, котрий став ревним Українцем. Сьогодні стоїть у селі Бонарівці гарний Народний Дім, який недавно побудовані й які складали жертви й Українці з Менчестер, Н. Г. Існує далі читальня „Просвіти", кооператива, спілка молочарська, товариство „Луг". І от така народня праця довела до того, що сьогодні нема в селі ні одного москвофіла. Є це серцем і духом збита українська громада, до якої не має доступу ні московська ні польська пропаганда.

Михайло Ґолей,
Менчестер, Н. Г.

ІТАЛІЄЦЬ НА УКРАЇНІ.

Кореспондент італійської газети „Ля Зера" з Міляно, Еф. Боарiс, відвідав Росію й Україну і так описує свої вражіння: „Колиб доля примусила вас жити назавсіди в Росії, тоді вибирайте лиш Україну. Прибуваючи в цю країну з півночі, мусите мати таке вражіння, яке мали Жиди, коли перейшли Синай і бачили Обіцяну Землю". Далі дивується, де та славна в Европі російська красуня, яку колись звали „сяйвом Славян". Він пише: „Нечувана омана! В Москві, у Ленінграді, по містах вздовж Волги, ви швидко помітите, що ця красуня — це „низький ріст, присадкувато-дебела, грубі ноги і обличе нецікаве, полинялі очі без блиску, полинялі уста"...

Цей занедбаний стан жінки автор добачує в тому, що з Совєтах зникли такі культурні вигоди, як швачка, швець, модниарка, перфумцик і стрижій.

Переїзджачи через Україну, автор крізь вікно поїзду бачив, що Україна не є лише шпихлірем Росії, а й „промисловою майстернею". В Київі автор захоплюється красою того міста, якого культура минулих віків бє у вічі на кожному кроці. Далі він пише:

„Святе місто Київ! Мав сімдесять церков, а тепер лише дві відчинені для служби вірним. І це не брак віри, що лише дві церкви відчинені. Юрба чоловіків і жінок жде терпеливо години, в якій відчиняється церква, та юрба кидається лицем до землі і можна бачити сцени великої релігійної екстази.

„Інші церкви не поруйновані, але замінені на магазини, кіна, касарми, на доми товариства молоді.

„Найбільше гидке й відразливе це: в притворах церков бачите куклі, що висміюють духовенство і папу.

„З церков ідемо на базар. Як звичайно — нічого тут нема. Нужденні жінки важать уважно оту худу бідну ярину; суху рибу і заки відчинять калитку, довго міркують. Трохи дальше господині, схопившися за волосся, бються, кому належиться першенство в черзі під крамницею, де видають хліб. А цей хліб такий, що в нас ніяка сільська собака його й не понюхалаб.

„Наш гурт окружили цікаві, як ведмедя на ярмарку.

„Сміливші жінки підходять і дотикають і пестять гарні одяги з доброї матерії, які мають на собі наші пані.

„Старша жінка підходить до мене й по німецьки питається:

— Відкіля ви?

— Ми Італійці.

— Чи ви большевики?

— Ні.

„Безмежне здивування. Зрозуміла річ: цим нещасним вперли думку, що вже ввесь світ — це большевики.

— Ну, то що це ви є?

— Фашисти — відповідаю.

„Жінка відходить від нас і з розмашними руками щось по українськи говорить до юрби. Ми не розуміємо, але по руках, по виразі облича помічаємо, що всі говорять: Глядіть, як вони гарно вдягнені! Оце так люди живуть у культурному світі. А ми?"

— Чи ви чули, що письменник Крупчак женеться?

— Це напевно тому, щоби подвоїти круг своїх читачів.

ПОЗІР! АНСОНІЯ, ДЕРБІ, СІМОР, КОНН., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ЗЛУЧЕНИХ ВІДДІЛІВ: 10, 18, 23, 67 і 262

відбудеться

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО

В 40-ЛІТНЮ РІЧНИЦЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

НА ЛИБЕРТИ ГАЛІ, МЕЙ ВУЛИЦЯ, АНСОНІЯ, КОНН.

Початок в годині 2:30 пополудни.

Ювилейну промову виголосить головний предсідник У. Н. Союза М. МУРАШКО.

Промову до молодіжи в англійській мові виголосить п. С. ШУМЕЙКО.

Зараз по Службі Божій відправиться ПАНАХИДА за померших членів. Всі точки концертові виконає парохіяльний хор під проводом п. Р. Гвоздевича. — Також буде виступати улюблений співак п. П. Ординський.

Запрашається всіх членів повищих відділів і гостей до якнайчисленнішої участи. — Комітет. 115

УВАГА! ВСІ УКРАЇНЦІ-КИ В ШІКАҐО І ОКОЛИЦІ УВАГА!

на

ВЕЛИЧАВИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

В ШОПІН ШКОЛІ при РАЙС ВУЛ., між ВЕСТЕРН І КЕМБЕЛ.

Реферат про Український Народний Союз виголосить головний рек. секретар Д. ГАЛИЧИН.

Концерт, якого Ви ще не мали нагоди чути. Програма багата, яку виповнять найліпші українські артистичні сили в Шікаґо.

Саля концертова відтворена в 2. год. пополудни. Концерт почнеться точно в 3-тій годині. Отже проситься публику прибути на час, щоби підчас концерту не перескаджати заниманням місць. — Комітет. 115

УВАГА! СОЮЗОВЦІ МІСТА ШІКАҐО, ІЛЛ.! УВАГА!

Отсим повідомляється, що

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА В ШІКАҐО, ІЛЛ.

відбудуться

В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 21-ГО ТРАВНА (MAY) 1934 РОКУ

в годині 7:30 ввечір

В УКР. ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ при Оклей і Райс вул., ШІКАҐО.

На тих зборах буде присутний гол. рек. секретар Д. Галичин, та говоритиме про ті Союзові справи, яких не буде нагоди порушувати підчас ювилейного свята, що відбудеться в неділю, 20. травня.

Отже прошу всіх членів Союзових відділів міста Шікаґо взяти численну участь в тих зборах. 115

Тарас Шпікула, гол. радний У. Н. С.

УВАГА! УВАГА!

ВЕЛЬМИ ШАНОВНІ СОЮЗОВЦІ Й НЕ-СОЮЗОВЦІ СТЕЙТУ Р. АЙ.!

ЗАХОДОМ ВІД. 177 і 181 У. Н. С., ПРОВІДЕНС І МЕНВИЛ

відсвяткується

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО

СОРОКЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ В МЕНВИЛ, Р. АЙ.

Святочний реферат про Український Народ. Союз виголосить головний фін. секретар-касієр п. РОМАН СЛОБОДЯН.

Свято розпічнеться в Українській Православній Церкві торжественним БОГОСЛУЖЕННЯМ за здоровля членів і члениць точно в годині 11-тій перед полуднем, відтак жалібна ПАНАХИДА за померших членів і члениць. По відправі в церкві всі шановні гості підуть до УКР. НАР. ДОМУ, де пічнеться

СВЯТОЧНИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

1. Отворення Свята головою Комітету, п. Стефан Рекрут. 2. Два хори від Укр. Правосл. Церкви в силі 5 співаків під управою о. Ев. Королишина. Також виступлять діти Рідної Школи; будуть дуети і соля, які звеличають ювилейне свято Батька Союза. 3. Спільний укр. стіл.

Ювилейний Комітет щиро запрошує всі Товариства, Парохії і Клюби зі стейту Ровд Айленд так і з Мессечусетс прибути на таке Велике Свято.

115 Ювилейний Комітет.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА

ДО ВСІХ ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ 46, 66, 69, 117, 130, 184, 194, 204, 215, 233, 298, 361 ВІДДІЛІВ У. Н. С.

Отсим повідомляє, що

В СЕРЕДУ, ДНЯ 23-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

в годині 8-мій ввечір

відбудуться

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-19 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y

ЗБОРИ

В СПРАВІ ЗЛУКИ НЮЙОРСЬКИХ ВІДДІЛІВ ТА СТВОРЕННЯ ОКРЕМОГО МОЛОДЕЧОГО ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗА.

Прошу всіх урядників і членів вище згаданих відділів прибути на ті збори. На зборах будуть також присутні члени Екзекутиви У. Н. Союза

115,18 Ілія Гузар, гол. радний У. Н. Союза.

ВИПРОДАЖ! — ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ!

З причини зменшення музичного склепу підприємство СУРМА уладжує велику випродаж всього. Як наприклад:

РАДІЯ

МАШИНИ ДО ПРАННЯ

КНИЖКИ

НОТИ

ФОНТАНОВІ ПЕРА

ГУЦУЛЬСЬКІ ВИРОБИ

ЛЯМПКИ — ВИТЯГАЧІ ПОРОХУ — МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ І Т. П.

Українці! Приходіть того тижня, користайте з нагоди!

SURMA BOOK & MUSIC CO.,

103 AVENUE A, (BET. 6th & 7th STREETS), NEW YORK, N. Y.

Tel.: DRY DOCK 4-3752. 115-7

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

ГЕЙСТІНҐС он ГУДСОН, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 6, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 18 травня, в годині 7. ввечір, в Товариськім Домі, 410 Варбортон Еве. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ і вирівнати свої вкладки. Також проситься виміняти свої старі грамоти на нові, щоб пізніше не було нарікань. Проситься всіх членів У. Н. Союза вписувати свої діти до У. Н. Союза. — Андрій Вовк, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє, що мітінґ відбудеться в неділю, 20. травня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 12205 Порнел вул. Обовязково всі члени мають бути присутні на цім мітінґу. — Петро Сліпак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Повідомляється членів Бр. св О. Николая, від. 175, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 20. травня, в годині 1-ій пополудни, в гали парафіяльній на Кайпер і Едвард вул. Проситься всіх членів прибути на мітінґ, бо є важні справи до полагодження, а найважніша справа ювилею, який будемо обходити. Напоминається тих членів, що поплатили минулого року за цілий рік, щоб прийшли і вирівнали рахунки сего місяця. — П. Пошивак, предс.; В. Шеремета, кас.; В. Вартош, секр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 90, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. травня, зараз по Сл. Божій. Всі члени маютя явитися на означений час, бо є багато справ до полагодження. Рівнож буде референдум в справі календаря на 1935 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свою залеглість. Ті члени, котрим вийшла позичка, мають платити свою вкладку. Хто не сповнить свого обовязку буде суспендований. — Захар Волчанський, предс.; Іван Чепа, кас.; Іван Чепа, мол., секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 20. травня, в годині 2-ій пополудни, в гали М. Негребецького, 84 Норт Рівер вул. Проситься всіх членів прийти на цей мітінґ. Хто бажає перейти на новий рід обезпечення, нехай принесе з собою стару грамоту. Діти, котрі скінчили 18 літ життя, мають перейти до старших членів. — Я. Мицьо, предс.; Я. Кривий, секр.

ФРАКВІЛ, ПА. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 242, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 20. травня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній на Ок вул. Кождий член має явитися на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження, а найважніша справа ювилею У. Н. Союза. Також буде справа календаря У. Н. Союза на 1935 рік. Кождий член має платити свої вкладки на мітінґу, бо секретар не буде більше ходити по хатах і колектувати. Котрий член не заплатить своєї місячної вкладки на мітінґу, буде виключений з У. Н. Союза. — В. Найдух, предс.; І. Криба, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 20. травня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прийти на мітінґ, бо буде спис членів, котрі захочуть календар на 1935 рік. Проситься тих членів, що ще не змінили своїх грамот, щоб принесли свої старі грамоти на мітінґ. Напоминається тих членів, що взяли позичку і заплатили на цілий рік і їм кінчиться цего місяця, мають прийти і заплатити свою вкладку, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Гр. Мрикало, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Ст. Мельничука, від. 331, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться 20. травня, в годині 2-ій пополудни, в Народ. Домі. Проситься всіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Проситься тих двох членів, котрі самі вписали залеглости до книжочок свого сина, щоб принесли ті книжочки на мітінґ, бо контрольори мусять оглянути. Довгуючі члени мають принести свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — Франко Бучинський, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 332, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 20. травня, в годині 2.30 пополудни. Всі члени мають явитися на тім мітінґу, бо будуть важні справи до полагодження. Взиваєтьcя всіх членів вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — Марія Туранська, рек. секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє усіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 20. травня, в годині 2-гій пополудни, в гали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. Усі члени мають обовязково бути на тих зборах. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. — Вас. Юсипчук, предс.; П. Головачук, кас.; М. Федорів, фін. секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 73, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 19. травня, в годині 7-ій ввечір. Обовязком членів є явитись на ті збори, бо є важні справи до полагодження. — Відділовий Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 19. травня, точно в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217 Іст 6-та вул. Проситься кождого члена прибути і вирівнати свої вкладки. Члени, котрі ще не перейшли зі старого на новий рід обезпечення, зволять принести старі грамоти на збори і переписатись. Кождий член У. Н. Союза повинен вписати свої діти до У. Н. Союза, бо так приказує наш обовязок в 40-літний ювилей У. Н. Союза. Кождий член повинен постаратись привести нових членів, бо будемо принимати до У. Н. Союза і до Братства без оплати вступного. Не явившийся на збори член підлягає карі після статута. — Антін Карпович, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. травня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі, 847 Норт Френклін вул. На ті збори мають явитися усі члени, бо є важні справи до полагодження. Також члени мають розібрати ювилейні відзнаки на день 27. травня. На зборах будеться принимати нових членів до Тов. і У. Н. Союза, тому проситься, щоби кождий член старався привести нового члена. Пригадується тим членам, котрі ще не змінили грамот, щоби принесли свої старі грамоти на мітінґ та змінили на часі. — Р. Карбівник, предс.; Петро Семків, кас.; Ілько Савчин, секр.

ПРАВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов, від. 177, повідомляє своїх членів і члениць, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 19 травня, точно в годині 6-тій ввечір, в Укр. Правосл. Гали. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член або члениця заплатить кару після ухвали відділової. — С. Рекрут, секр.

ДЕРБІ, КОНН. Тов. Запорозька Січ, від. 23, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 20. травня, в годині 1-ій пополудни, троха скорше як звичайно, в Ігел Гол, 229 Мейн вул. На цей мітінґ мають явитись всі члени трохи скорше, тому, що відбувається 40-літній ювилей У. Н. Союза, в якому ми беремо участь в годині 2.30. Проситься кождого члена і членицю приприводити нового члена. Кождий батько, кожда мати, котра стоїть у рядах Союзови, повинні записати всі свої діти до молодечого відділу в день 40-літнього ювилею. — Т. Захаревич, пр.; С. Шуран, кас.; І. Бінковський, секр.

СЕЛЯНСЬКИЙ ПЛУГ ЗАЧЕПИВ ЗА СТАРОРИМСЬКИЙ ПАМЯТНИК.

У селі Єлкові, в Югославії, селянинов Филиповичеви при оранні плуг зачепив за якийсь твердий предмет. Відкопав землю та побачив, що то якийсь старoримський памятник. Камінь студіюватиме директор археольоґічного музею.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

УВАГА! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ВСІХ,

ХТО ЛИШЕ БАЖАЄ ГАРНО ЗАБАВИТИСЬ, А ПРИ ТІМ ДОПОМОГТИ ВДЕРЖАТИСЬ УКРАЇНСЬКІЙ РАДІО-ПРОГРАМІ, ЯКУ ДАЄ НАШ БАЗАР, 161 AVE. A, N. Y., ПОКИЩО КОЖДОЇ СУБОТИ ВІД ГОДИНИ 1:30 ДО 2. ПОПОЛУДНІ ЗІ СТАЦІЇ WBNX 1350 Kc. — щиро запрошуємо на

РАДІО БАЛЬ

— який відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 217-219 E. 6th ST., NEW YORK, N. Y.

ПОЧАТОК забави о 5-тій год. пополудні. ВСТУП ЛИШЕ 40 центів.

До танців будуть приграваи ДВІ ОРХЕСТРИ.

До побачення на балі! — П. Задорецький.

115

КНИЖКА ПРО МУСОЛІНІЯ

Передомною лежить перша українська книжка про Мусолінія, італійського диктатора. Автором є М. Островерха. За кілька місяців книжка вже дійшла до другого видання. Факт у нас досить рідкий, якщо не єдиний.

Вийшла ця книжка в „Книгозбірні Вісника", нового політичного видавництва, яке уважає, що „перестарілі соціялістично-ліберальні доктрини в корені знищили у нашій суспільности: 1) розуміння найпримітивніших засад розвою й уладку суспільств; 2) основних, вічних і незмінних пружин людських учинків; 3) значіння для громадського життя — індивідуальности й характеру". Щоби зарадити цьому лихові, вирішило видавництво „видавати суспільницькі твори старих майстрів, у нас проскрибовані і тому не переложені, а також твори, які знайомили би наше громадянство з новими — теж у нас ігнорованими — духовими течіями Заходу". Книгозбірня призначена, як пишуть видавці, не для аматорів „популярної" літератури, лише для інтелігенції, яка не лиш так називається, а й хоче нею бути..."

Щодо цієї останньої фрази, то книжка про Мусолінія п. Островерхи, себто перша книга видавництва, їй цілковито суперечить: написано її дуже „популярно", і прочитає її залюбки не лише „інтелігенція", яка ставиться з призирством до „популярної" літератури, а й пересічний наш робітник та селянин. І в тому певно є заслуга п. Островерхи та видавництва, а в усякому разі не хиба.

Перед текстом п. Островерхи є передмова д-ра Д. Донцова. „Коли наступив фашистівський переворот в Італії", пише він, „ледви хто передбачав, що не мине й десять літ, а „фашистівська зараза" розточиться по цілій Европі. У нас спершу викликав фашизм здвигання плечима. Тепер з ним — як з кожним фактом — погодилися, але розуміють його і його основника — чин і людину — таксамо мало, як і перед десятьма роками. Це одна з причин, для якої видаємо цю книжку, першу у нас, присвячену Мусолінієви. В наших часах, пересякнутих отруйним запахом прогнилого соціялістично-ліберального світа, він був перший, що тому світови задав рішаючий удар..."

Книжечка Островерхи є мала книжечка — всього на 85 сторінок маленького формату. Та проте своє завдання — саме наскільки справа йде про „популяризацію" Мусолінія, — вона виконує. Подає в живій формі його життєпис, спиняється над ріжними епізодами з його життя, що найкраще характеризують динамічний волюнтаристичний характер цеї постаті, та змальовують повільний перехід Мусолінія від марксистської віри до націоналістичного світогляду. „Тільки божевільні, казав він, непорушні в своїй ідеї, тільки мертві не зміняють постави." Та помилявся би той, хто подумав би, що тими словами Мусоліні виправдував всяких зрадників та ренегатів ідеї, — він відмінив свою ідею не тому, що ворожа йому ідея брала гору і він пішов за нею, — але якраз навпаки, саме тоді, як його соціялістична ідея брала гору, він переконався в її помилковости і пішов проти неї. Це не було зрадою ідеї задля вигоди, задля карієри, але навпаки, задля вищої правди, задля мучеництва, задля виявлення дійсно геройчної вдачі.

Є в книжечці Островерхи окремий розділ на дві сторінки: „Мусоліні й Україна". Наведено в тому розділі довше і видруковані мною нераз в українських і італійських журналах („Діло", „Україна" в Шікаго, „Україна" в Буенос Айресі, „Антиевропа") цитати з „Пополо д'Італія" з 1919 року, коли Мусоліні виступив як рішучий оборонець ідеї самовизначення всіх народів бувшої російської імперії. Цей розділ в книжці Островерхи є рішуче невистачальний, бо саме це питання відношення Мусолінія до української справи могло би цікавити не лише людей, що кохаються в „популярній" літературі, але й справжню „інтервенцію".

Проте, повторюю, як автор так і видавництво заслуговують на щиру подяку за виданя книжечки, яка — бодай по части — заповнює велику прогалину в нашій літературі.

Рекомендуємо її всім тим, хто хоче довідатися дещо про Мусолінія і його чин.

Евген Онацький.

ВОЯКИ В СПІДНИЦЯХ.

У чагарській окрузі в північному Китаю є тепер цікава „армія", яких тисяча вояків, що всі зодягнені як жінки. Їх начальником є генерал „Білий Вовк", бувший капраль. Він при відступі армії генерала Фенга в 1926 році здезертирував із кількома четами і став воювати на власну руку. Зі збігців утворив власну армію та іменував себе генералом. Носить теж білий генеральський однострій, а тому, що жорстокий, звуть його теж „Білим Вовком". Грабить міста й села, вимагає окупу, словом поступає як неодин начальник бандитських відділів.

Таких грабіжницьких армій в Китаю останніми роками багато, та найоригінальніша таки армія „Білого Вовка", що бореться в спідницях. Його армія ограбила шведську місійну стацію недалеко Калгану в північному Китаю. Здобули там багато жіночої одежі, білля, спідниць і юбок. А що всі вояки були обдерті й терпіли від студені, тому поскидали своє лахміття, понадягали жіночі флянелеві підштанці, спідниці та юбки. Будуть їх носити, аж поки десь не здобудуть мужеської одежі.

Мужчини — позір!

Ось вам спеціяльне оповіщення, яке заапелює до кождого мужчини, котрий дійшов до „середнього віку" і чує потребу піддержуючого ТОНІКУ. Щоб облекшити тисячам, які вагаються або відкладають замовлення

Nuga-Tone

просто з головного складу, цей докторський препарат продається тепер по всіх аптиках. Один доляр за одномісячний трактамент — схаменіться — купіть фляшину сьогодня, — гарантовану.

ЗОЛОТА ГОРЯЧКА.

Одному німецькому професорови і його асистентови вдалося знайти спосіб штучного виробу золота з олова при помочі розбивання атомів током дуже високого напруження. Збудовано лябораторію й приступлено до основного експерименту, до витворювання штучного золота. Рівночасно жиє десь у Шотляндії якийсь великий промисловець-підприємець, що цікавиться тією справою. Цілі їх одначе ріжні. Професор працює для науки, а промисловець хотів би використати винахід для себе, для власного зиску й заспокоєння своєї амбіції. Він хотів би диктувати свою волю всьому світови. Він висилає до Німеччини своїх агентів, щоб знищили всю лябораторію і самого професора і дістали в свої руки точні пляни виробу золота. Агентам це вдається. При останньому експерименті вибухає бомба, вложена в апарат замість олова для перероблення його на золото. Професор гине, а асистент ранений. З трудом його вратовують лікарі. Він і дальше думає над тим, якби ту справу довести до кінця. Англієць у міжчасі будує за викраденими плянами цілий завод для виробу золота. Все добре, лише завод не хоче працювати, бо нема в нього душі, нема людини, що пустилаб його в рух. Через своїх агентів звертається він до вирятуваного асистента і пропонує йому вступити до нього на службу. Асистент годиться. Англієць держить його мовби в полоні і змушує працювати в заводі. Завод збудовано під землею в печері, глибоко під водою, під морем. Лябораторія - завод збудовані прецизно. Асистент відразу пізнає, що Англієць викрав у професора пляни, і що він є причиною невдачі експерименту і вибуху та смерти професора. Він постановляє пімститися. Одного вечора йому вдається видобути золото з олова. Нагляд, що був за ним встановлений, не вспів доглянути, як це все робиться. Світом рознеслась про це чутка. Всюди вибухають революції, нужда, бо всі сподіються інфляції золота. Це знає й асистент і в ньому ще більше виростає бажання знищити завод і методу виробу золота, щоб уже не лише помстити загинувшого професора, докававши наперед світови, що він не ошукався, і що його метода добування золота правдива, але й щоб вратувати людство перед нуждою. Він висаджує завод в повітря. При експльозії гине й захланний Англієць. Асистент вертається до дому й зарікається дальше робити золото, бо бачить, що воно приносить людям лише нещастя.

Така є фабула найновішої німецької фільми під заголовком „Золото", що тепер з великим успіхом іде в Берліні. Цю фільму виробило товариство У. Ф. А. Головну ролю грає Ганс Альберс, відомий зі своїх бравурних фільм. Він є асистентом. Другу ролю грає відома артистка Брігіта Гельм. Що правда, її роля побічна, хоч дуже маркантна, де вона виказує свій талант. Любов мусить бути в кождій фільмі, дарма, що вона в цьому кінчається для Брігіти Гельм нещасливо. Дочка Англійця нещаслива, зате світ остався щасливий, бо золота горячка в ньому минула. Сама технічна постановка величава. Технікові серце радується на вид лябораторії-заводу, а нетехнік виходить з представлення мов заголомшений. Довгий час мигготять йому в голові блискавки, витворені током сильного напруження, сильний гук, велечезні машини, прецизність, одним словом: уся та велич природи, що її нині може створити людська рука. Напруження більшає аж до самого кінця, цебто експльозії. Напруження це штучно викликане замотаними ситуаціями, а зовсім природне, якби й інакше бути не могло. Фільма не пахне дешевою кримінальністю або „патріотизмом", розрахованим на ефект, а дає глядачеви повне моральне задоволення. Це є може найбільша фільма після свого часу відомої фільми „Метрополіс", того самого товариства з Брігітою Гельм. Коли комусь доведеться побачити цю фільму, то хай її огляне, а напевно не пожаліє. Краще є побачити одну фільму добру, ніж тузин поганих.

М. Є.

ЦИГАНСЬКА ДОЛЯ.

На стації Падборг на німецько-данській границі придержала данська влада гурт Циганів, що приїхали нічним поїздом із Німеччини. Придержали їх тому, що трохи бояться їх добрячі Данці. Цигани також у Данії є такі „казкові творіння". На другий день Циганів відставили назад до Німеччини.

Справдили, що гурт Циганів складається із 40 дорослих, решта це діти, та що вони були в дорозі до Норвегії, яка є їх місцем приналежности. Досі більшість життя жили в Еспанії, хоч, як мандрівний нарід, вони все в дорозі. Більшість із них має 8—9 мов. З Еспанії їх виселили та вивезли до Франції. Французи їх мерщій відправили до німецької границі; через Німеччину їхали до Швеції, тому тепер пробували щастя через данську границю, та знову даремне. Певно якось передістануться таки до Норвегії.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ПАЛМЕРТОН, ПА.

На інвалідів.

Зібрано на інвалідів в українській церкві св. Володимира в Палмертон $6.21, і ті гроші переслано через Обєднання.

Жертви зложили слідуючі: по 50 ц.: В. Дутко, В. Пилипчук, Анна Чаплинська, С. Дерхач; по 25 ц.: І. Гишта, П. Олінва, Р. Климишин, Д. Демчук, С. Савчинець, Н. Данишин, М. Марців, В. Саган, А. Деркач, І. Верезяк, М. Грицишин, І. Васильковський, І. Бугай. — Разом зложили $5.25, а дрібними 96 ц.

„ПРИЙШОВ ЧАС УМЕРТИ".

У югославянському селі Іванкієвці в околиці Велеша помер цікаво старий магометанський селянин Аліи Латифович. Був зовсім здоров і сильний, та вмів ще переносити найбільшу фізичну працю. Вибрався ще з кількома селянами до Велеша продати збіже. Нараз серед дороги зупинився та сказав іншим, що вертається до дому. Так і зробив. Дома дуже дивувалися, що він вернувся. Коли його спиталися, чому вернувся, сказав: „Прийшов час умерти" та зараз поклався. Сказав іще, щоби прикликали синів і зажадав від них, щоби поплатили його довги, щоби могли спокійно спати в гробі. Як полагодив цю справу, помер і похоронили його — як є звичаєм у магометан — дві години після смерти.

—о—

ЩАСЛИВИЙ СЕЛЯНИН.

Вбогий селянин із села біля Кралева (в Сербії) став предметом балачок усеї Югославії. Той селянин знайшов зовсім припадково на свому полі кілька золотих прутів, із яких кілька важили більше як по 20 фунтів. Золото оброблене недолядно, тому здогадуються, що походить із середньовічних часів.

У сьогоднішніх копальнях золота в південній Сербії, що після трансильванських є найбагатші, копали колись Римляни, пізніше Серби, одначе підчас турецької інвазії їх зовсім покинули. Можливо теж, що цей селянин, якого знахідку оцінюють на кілька міліонів динарів, попав на скарб, схований під землею, якого власники померли або згинули в давніх часах. Третина знайденого скарбу припаде селянинови.

ДАРОМ ВИШЛЕМО кождому зразок (sample) Карпатського Чаю з найліпшого гірського зілля на недомагання жолудка, кишок, печінки і нирок. Пришліть слій і Вашу знакомих адресу до: 207

UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th Street, New York, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

МУШУ ПРОДАТИ НЕГАЙНО 20 коругов в ціні $15.00 за одну (пара $30.00). Хто купить три пари разом, дам за $80.00. (Одна пара вартує $50.00). Купуйте негайно. Оферта лише 10 днів. 113,5,7
Артист-маляр ДМ. ЗАХАРЧУК,
P. O. Box 15, Northampton, Pa.

ФАРМА НА ПРОДАЖ. ФАРМА!
З причини виїзду до старого краю продам свою фарму около 70 акрів доброї землі, недалеко Philadelphia, Pa. Фарма при головній дорозі. В місци українська церква і High School. Продам все, що на фармі, 10 штук рогатої худоби, 3 коні, кілька ... курей, гуси, качки, індики, ... безроги і машинерія. Будинки добрі. Голоситись:
Rev. P. DMYTRYK,
P. O. Box 233, Hempstead, N. Y.

НА ПРОДАЖ
дім 7 кімнат, 2 купальні, всі ... великий штор, три гаражі ... ширина лота 64x130, 2 блоки від української церкви і школи, між Українцями в Елизабет, Н. Дж. ... бизнес, який хто хоче, бо ... добрім положенню. З причини ... го бизнесу властитель продасть ... дуже тано за малою вплатою. Зголоситись до:
ПЕТРО ІЗАЮК,
515 Hussa St., Linden, N. J.

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найліпшої серебристої сталі, коса довга 32 цалі, важить поверх фунта, за одним поклепанням косить пару днів. Коса широка $2.75. Перстень до коси 40 ц. Бабка 50 ц. Молоток 50 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами $1.00.

Замовлення враз з грішми посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAR
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ЗВІДОМЛЯЄМО НАШИХ ШАНОВНИХ ПОКУПЦІВ
що ми тепер даємо повну радіову обслугу; направляємо радія, випробовуємо радіові лямпи. І продаємо ЛИШЕ першорядні по якости радія.
Запамятайте собі нашу нову адресу:
RUSALKA MUSIC & BOOK CO.,
11 Charlton St., Newark, N. J.
Увага: Лямпи випробовуємо даром.

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ
ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ
як шкірні висипки, кровні недомагання, нервові недуги, хронічні чиряки, шлунок, кишкові і віходові недуги, загальне ослаблення, неврагіс (запалення нервів) і хронічний реуматизм, горло, легені, віддихові й інші недуги мужчин і жінок, або маєте які інші недомагання, на яких ви не розумієтеся, удайтеся до д-ра Зінса з довірям. Х-Рей і екзамінація крови. Вприскування сировакки і щеплінки. Умірковані ціни. — умови вдоволяючі вас.
ПОРАДА І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.
DR. ZINS
25 літ медичної практики
110 East 16 ST. N. Y.
(межи 4-тою Евеню і Ірвінг Плейс).
ГОДИНИ: Денно від 9 рано до 8. веч. В неділі від 9. рано до 4. пополудн.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір.
В неділі після умови.
637 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1657.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, вечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Tel.: Orchard 4-2568

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. (111).

Copyright, 1932, by Edgar Rice Burroughs, Inc. Distributed by United Feature Syndicate, Inc.

Скоро Комодофльоренсаль вийшов з ями. „Яма пуста", сказав він. Один за одним увійшли в яму, тільки один Тарзан стояв коло входу серед сумерку, що скоро переходив у ніч. Йому здавалося дивним, щоби він, Тарзан, мав ховатися в яму якогось малого звіра перед львом.

Як він там стояв, посміхаючися, антильопи, котрими вони приїхали, що стояли недалеко неприв'язані, почали форкати, а далі втікати. Тарзан обернувся й побачив льва, котрий виглядав два рази вищий від нього. В тій самій хвилі, як лев скочив на нього, він знов обернувся й дав нурка в яму головою вниз.

Три дні шість подорожних їхали все далі на схід. Четвертого дня вони завернули на полудне. На виднокрузі підносилася перед ними велика пуща, за котрою було місто малих людей, до якого вони зміряли. Перед ними ще були два дні дороги, а їх антильопи вже були добре змучені. Тарзан нераз дивувався, як малим відпочинком ці звірята вдоволялися.

Четвертого дня зподудня вони побачили позад себе на дорозі клуб пороху. Всі шестеро приглядалися йому уважно, як він ріс та наближався до них. „Ми мусимо дістатися до ліса, заки вони нас доженуть", казав Оратарк. „О, ні, я боюся ліса", сказала княжна.